

Література:

1. Закон України про інвестиційну діяльність. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Урядовий портал – єдиний веб-портал органів виконавчої влади. Звіт Міністерства Економічного Розвитку та Торгівлі «Мінекономрозвитку підбило підсумки виконання державних інвестиційних проектів». [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249902256&cat_id=244276429
3. Фінанси ЮА – веб-портал економічної аналітики. Експертна оцінка інвестиційного клімату України 2016-2017 рік. Назва статті «Шість міфів про інвестиції України». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://news.finance.ua/ua/news/-/391895/shist-mifiv-pro-investytsiyi-v-ukrayini>
4. Перелік державних інвестиційних проектів [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=854a0a66-60cc-4897-81df-acd4e098a1a0&tag=PerelikDerzhavnikhInvestitsiynikhProektiv>

Атаманюк Ілона

ст. гр. ФУПОзм-21

Тернопільський національний економічний університет

atamanyukilona43@gmail.com

Науковий керівник – к.е.н., доцент Коваль С. Л.

ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Податкові надходження, формуючи переважну частину доходів бюджету, забезпечують виконання державою своїх функцій. Разом з тим, податки не повинні чинити негативний вплив на економічну активність підприємств. Саме тому, удосконалення системи оподаткування є одним із найголовніших завдань держави в контексті виявлення резервів зростання доходів бюджету.

Розв'язати проблеми наповнення державного бюджету неможливо лише шляхом вдосконалення чинних правових актів із питань оподаткування. Фінансові відносини необхідно удосконалювати здійснюючи макроекономічні перетворення, у тому числі у сфері оподаткування. Саме тому, податкова реформа повинна бути спрямована на зміну структури і принципів розподілу валового внутрішнього продукту між господарюючими суб'єктами і державою [1, с. 86].

Проблему побудови ефективної податкової системи як одну з найбільш актуальних, не можливо вирішити без удосконалення

податкового законодавства. Податковим кодексом України, запроваджено нове податкове законодавство, спрямоване на врегулювання податкових відносин, визначено принципи побудови податкової системи, перелік податків та зборів, які підлягають сплаті до бюджетів всіх рівнів, визначено методичку їх обчислення, ставки оподаткування, правовий стан платників податків, порядок адміністрування податків, а також порядок та умови застосування фінансових санкцій до платників податків за порушення податкового законодавства. Одним з головних завдань податкової реформи є підвищення фіскальної ефективності податкових надходжень, а метою – ліквідація дефіциту бюджету.

Податковий кодекс України певною мірою усунув недоліки податкового законодавства та ліквідував численні схеми ухилення від оподаткування, але основні причини ухилення не були ліквідовані. До того часу, поки мінімізація податків буде економічно вигідною суб'єктам бізнесу, доти негативні тенденції, які є основою корупції, тіньової економіки і податкового шахрайства, будуть поглиблюватися.

Тінізація економіки України в умовах фінансово-економічної кризи набула тотального характеру і оцінюється Міністерством економічного розвитку і торгівлі України у 2016 р. на рівні 38% від ВВП, що становить загрозу національній безпеці держави [2].

Упродовж останніх років поширеними стали факти ухилення від сплати податків, які раніше мали разовий характер. Кількість схем мінімізації податків не піддається вичерпному аналізу і навіть обліку (можна лише навести приблизний їх перелік) [1, с. 87].

Проведені аналітичною групою «Центр» дослідження для виявлення ставлення населення України до сплати сучасних податкових зобов'язань показали, що причинами ухилення платниками податків від повної або своєчасної їх сплати переважно є такі: державні чиновники використовують податки не на потреби українського народу, а для забезпечення себе комфортними приміщеннями, престижними автомобілями, високими зарплатами тощо (такої думки дотримується 47,4% українців); 41,3% респондентів вважають, що громадяни не платять податки тому, що сучасна податкова система несправедлива до тих, хто чесно заробляє свої гроші; 37,3% громадян відповіли, що люди ухиляються від оподаткування тому, що в сучасній системі податків не видно, на що саме витрачаються податки; 29,3% респондентів вважає, що сучасні податки завищені й не дають можливості гідно існувати; 13,8% опитаних вважає, що всі податки платять тільки ті, хто не знає, як можна ухилитися від часткової або повної їх сплати; ухиляються від податків тому, що сплата всіх податків з отриманих доходів може призвести взагалі до повної втрати джерел цих доходів вважає 9,4% опитаних; в Україні просто прийнято не платити всі податки — 6,1% [3].

Таким чином можна зробити висновок, що ухилення від сплати податків спричинено насамперед слабкістю податкової системи України і її інституційної складової. Отже, ухилення від сплати податків викликане поєднанням ряду чинників, серед яких домінують: надмірний податковий тиск на платників; висока частка податкового свавілля платників і державного тиску; неналежне впровадження в життя та практику господарювання норм податкового законодавства та ін. Більшість українського населення ставиться негативно не до самої системи оподаткування, а до того, як використовуються кошти, отримані в процесі оподаткування.

Враховуючи рівень тіньової економіки в Україні, необхідно внести зміни та доповнення у законодавство України, які обмежать тіньовий сектор, зменшать його обсяг і, відповідно, забезпечать зростання дохідної частини бюджету. Значні обсяги тіньової економіки викликані корупцією в органах влади. Процес детінізації економіки може бути результативним лише при умові формування державою стабільних сприятливих умов для ведення бізнесу, у тому числі створення такого інституційного середовища, при якому тіньова економічна діяльність стане неефективною.

Органи Державної фіскальної служби України постійно проводять роботу щодо виявлення суб'єктів мінімізації податкових зобов'язань, які формують фіктивний податковий кредит для надання його платникам податків. Так, за результатами I півріччя 2016 р. підрозділами податкового та митного аудиту Державної фіскальної служби України проведено понад 9,2 тис. перевірок суб'єктів господарювання (у тому числі 1510 планових та понад 7,7 тис. позапланових перевірок), за результатами яких сума донарахованих грошових зобов'язань, що підлягає погашенню, становить понад 3,1 млрд. грн. [4].

Органами досудового розслідування Державної фіскальної служби України упродовж I півріччя 2016 р. розпочато 4092 кримінальних проваджень, направлено до суду 437 кримінальні провадження стосовно 479 осіб. Забезпечено відшкодування збитків за кримінальними провадженнями обсягом більше як 423,8 млн. грн. [4].

Для з'ясування причин і обставин вчинення посадовими особами можливих корупційних та інших правопорушень у сфері службової діяльності Головним управлінням власної безпеки та відповідними підрозділами територіальних органів Державної фіскальної служби України, на які покладено завдання запобігання корупції, за I півріччя 2016 р. ініційовано і проведено 1741 службове розслідування, за результатами яких до дисциплінарної відповідальності притягнуто 245 службових осіб, звільнено із займаних посад – 116. З початку 2016 р. за фактами вчинення посадовими особами Державної фіскальної служби

України злочинів у сфері службової діяльності правоохоронними органами розпочато 285 кримінальних проваджень [5].

На нашу думку, з метою зниження обсягів тіньової економіки необхідно здійснити наступні заходи:

– посилити відповідальність за податкові злочини (підвищити розміри штрафів аж до конфіскації майна);

– створити прозору, просту для платників податків та ефективну, з погляду наповнення бюджету, податкову модель, за якої ухилятися від податків стане не вигідно, тобто витрати по здійсненню податкових махінацій та ризик бути викритим і покараним, не покриватимуться відповідною грошовою компенсацією.

На сучасному етапі необхідна така модель податкової системи, при якій тіньовий сектор буде вимушений сплачувати податки з доходів – незалежно від того, як, коли і де їх було отримано. Податкова система має бути переорієнтована із оподаткування доходів за місцем їх отримання на оподаткування за місцем їх використання. Іншими словами, необхідно розробити таку систему оподаткування, яка зробить доходи всіх суб'єктів прозорими. У таких умовах тіньова економіка зникне як економічне явище і трансформується на додаткову базу оподаткування, оскільки нова система оподаткування передбачатиме облік всіх грошових коштів у момент їх використання на споживання товарів, послуг і робіт. Така система повинна забезпечити звільнення системи оподаткування від адміністративного тиску на процес формування податкових надходжень, діяти за принципами самоорганізації, що притаманне внутрішній сутності самої податкової системи.

Література:

1. Лісовий А.В. Удосконалення системи оподаткування в Україні / Лісовий А.В., Кирпа С. В. // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2012. – № 1(56). – с. 86–92.

2. Загальні тенденції тіньової економіки України (1 півріччя 2016 р.): Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki>

3. Чому українці ухиляються від сплати податків? — Режим доступу: http://www.socio-lab.osvita.com.ua/ukr/articles/ua_population_evade_a_tax

4. Контрольно-перевірочна робота Державної фіскальної служби України: офіційний сайт Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/kontrolno-perevirochna-robota>

5. Запобігання проявам корупції : офіційний сайт Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zapobigannya-proyavam-korupts/insha-informatsiya-pro>